

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 329/2019-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ladislavom Lukáčom, Hlavná 17, Prešov, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 269/2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 269/2009 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Prešov povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Prešov je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 415,51 € (slovom štyristopätnásť eur a päťdesiatjeden centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ladislava Lukáča, Hlavná 17, Prešov, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti [REDAKOVANÉ] nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 329/2019-11 z 20. augusta 2019 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na a prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 269/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1.1 Keďže vec bola podľa v tom čase platného Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 25. apríla 2019 do 31. decembra 2019 prijatá na ďalšie konanie 20. augusta 2019 v zložení senátu Jana Baricová (predsedníčka senátu) a členovia senátu Miroslav Duriš a Mojmir Mamojka, bolo potrebné ju v tomto zložení senátu i dokončiť, a to podľa čl. X. bodu 7 Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu

Slovenskej republiky na obdobie od 25. apríla 2019 do 31. decembra 2019, podľa ktorého veci, na ktorých prerokovanie boli v období od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019 príslušné prvý senát ústavného súdu alebo druhý senát ústavného súdu v zložení platnom v období od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019 a v ktorých bolo v tomto období vydané rozhodnutie o prijatí návrhu na ďalšie konanie, prerokujú tieto senáty v pôvodnom zložení (platnom v období od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je žalobcom v konaní o vyslovenie neplatnosti zmlúv o zriadení záložného práva. Sťažovateľ uviedol, že o jeho nároku bolo rozhodnuté rozsudkom okresného súdu č. k. 13 C 269/2009-586 z 26. februára 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Co 115/2004 z 22. septembra 2014, pričom rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 4. októbra 2014. Následne mal okresný súd rozhodnúť o náhrade trov konania [okresný súd mal postupovať podľa § 151 zákona 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), a teda mal o trovách konania rozhodnúť do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, tzv. oddialeným výrokom, pozn.].

2.1 Sťažovateľ podal 20. augusta 2015 predsedovi okresného súdu sťažnosť na priedačky v konaní, pričom o náhrade trov konania okresný súd rozhodol uznesením č. k.13 C 269/2009-634 z 18. septembra 2015. Proti uvedenému uzneseniu sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd 31. januára 2017 pod č. k. 2 Co 374/2015-656 tak, že uznesenie okresného súdu v časti napadnutej odvolaním zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, pričom súdny spis bol okresnému súdu vrátený 11. apríla 2017. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu 14. júna 2018 požiadal okresný súd, aby postupoval v zmysle záverov uznesenia krajského súdu č. k. 2 Co 374/2015-656 a vydal rozhodnutie o náhrade trov konania. Okresný súd bol činný až po podaní sťažnosti predsedovi okresného súdu na priedačky v konaní zo strany sťažovateľa. Dňa 30. novembra 2018 vydal uznesenie o náhrade trov konania č. k. 13 C 269/2018-663, ktorým zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne uhradiť žalobcovi trovy konania zahŕňajúce aj trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne vyšší

súdny úradník po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením (uznesenie č. k. 13 C 269/2018-663 nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 2. marca 2019, pozn.).

2.2 Sťažovateľ ďalej vo svojej ústavnej sťažnosti uvádza aj svoje obavy, že po takej dlhej dobe sa stane jeho pohľadávka z titulu prípadného nezaplatenia trov konania žalovanými nevykonalá.

2.3 Z ústavnej sťažnosti vyplýva, „že ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti o výške náhrady trov konania rozhodnuté nebolo i napriek tomu, že samotná vec bola právoplatne skončená v roku 2014...

... Sťažovateľ považuje za neprijateľné, aby otázka náhrady trov vyžadovala takéto zdĺhavé rozhodovanie...

... Rozhodnutie o trovách konania nemožno rozhodne považovať za skutkovo ani právne zložité...

... Sťažovateľ poukazuje, že od rozhodnutia o výške trov konania uznesením zo dňa 18.5.2015 nedošlo k zmene výšky trov konania. Súd sa preto pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania podľa účinného CSP mohol, pokiaľ sa týka výšky trov konania, oprieť o svoje rozhodnutie zo dňa 18.5.2015...“.

3. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené boli a prikáže okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov. Súčasne sa sťažovateľ domáha priznania finančného zadosťučinenia 3 000 € a úhrady trov konania.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

4. V súvislosti s oznámením ústavného súdu o prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie okresný súd zaujal stanovisko podaním sp. zn. 1 SprO 1159/2019 z 11. októbra 2019, v ktorom predseda okresného súdu uviedol:

„... vo vzťahu k vecnej stránke prijatej sťažnosti uvádzam, že o nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté uznesením č. k. 13C/269/2009-663 zo dňa 30.11.2018, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 02.03.2019. Následne o výške trov bolo rozhodnuté vyšším súdnym úradníkom uznesením zo dňa 07.10.2019. Po prešetrení veci som zistil, že spis bol od apríla do októbra 2019 vyznačený na vyššieho súdneho úradníka Mgr. Bajuzíka. Tento ústne uviedol, že vo veci nekonal z dôvodu veľkého množstva spisov, ktoré mu boli pridelené a taktiež kvôli dlhšie trvajúcej práceneschopnosti. Vyšší súdny úradník bol dôrazne upozornený na to, že vo veciach musí konať bez prietáhov...“

Predseda súdu zároveň vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednania ústavnej sťažnosti.

5. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu na výzvu ústavného súdu zo 16. októbra 2019, ktorá mu bola doručená 17. októbra 2019 v stanovenej lehote, stanovisko nezaujal, preto ústavný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal zo sťažnostnej argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti sťažovateľa a z obsahu súdneho spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

K obsahu súdneho spisu okresného súdu v napadnutom konaní

7. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu zistil tieto podstatné skutočnosti o priebehu napadnutého konania v časti týkajúcej sa rozhodovania okresného súdu o náhrade trov konania:

- 4. októbra 2014 nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudok okresného súdu č. k. 13 C 269/2009-586 z 26. februára 2014 v spojení s rozsudkom krajského súdu

č. k. 1 Co 115/2014-616 z 22. septembra 2014, ktorým bolo v napadnutom konaní rozhodnuté vo veci samej,

- 18. septembra 2015 okresný súd vydal uznesenie č. k. 13 C 269/2009-634, ktorým rozhodol o trovách konania tak, že žalobcovi priznal náhradu trov konania voči žalovanému v 1. rade (výrok I), vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným v 2. rade náhradu trov konania účastníkom nepriznal (výrok II) a vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznal (výrok III),

- 9. októbra 2015 žalobca podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 13 C 269/2009-634 z 18. septembra, ktorým navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnuté rozhodnutie okresného súdu a uložil povinnosť žalovaným v 1. a 2. rade nahradiť spoločne a nerozdielne trovy konania,

- 31. januára 2017 krajský súd rozhodol ako súd odvolací uznesením č. k. 2 Co 374/2015-656, ktorým v časti napadnutej odvolaním uznesenie okresného súdu č. k. 13 C 269/2009-634 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie,

- 11. apríla 2017 bol spis vrátený na ďalšie konanie okresnému súdu,

- 30. novembra 2018 okresný súd v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu rozhodol uznesením č. k. 13 C 269/2009-663 o nároku na náhradu trov konania, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 2. marca 2019,

- 7. októbra 2019 bolo vydané uznesenie č. k. 13C 269/2009-676, ktorým okresný súd v zmysle § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) rozhodol o výške náhrady trov konania.

IV.

Právomoc ústavného súdu, ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a vyhodnotenie postupu okresného súdu

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práva alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom stanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Sťažovateľ sa svojou ústavnou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

10. Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí aj v prípade práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

13. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Táto povinnosť súdu do 1. júla 2016 vyplývala z § 6 OSP⁴, ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

15. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prieťahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV.ÚS74/02, III.ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

17. Čo sa týka hodnotenia právnej a skutkovej zložitosti napadnutého konania, ústavný súd konštatuje, že konanie o určenie neplatnosti zmlúv o zriadení záložného práva je možné považovať za bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov, ktorá môže byť poznačená zvýšeným stupňom zložitosti najmä s ohľadom na zvolený spôsob dokazovania.

17.1 V konkrétnom prípade sťažovateľa napadnuté konanie v čase podania ústavnej sťažnosti bolo v merite veci právoplatne skončené (rozsudok okresného súdu č. k. 13 C 269/2009-586 z 26. februára 2014 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 Co 115/2014 z 22. septembra 2014 nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 4. októbra 2014, pozn.), a teda prebiehalo vo fáze týkajúcej sa rozhodovania o trovách konania. Všeobecný súd rozhoduje o trovách konania podľa vopred ustanovených zásad a podľa úkonov, ktoré boli v konaní vykonané stranami sporu a ich právnymi zástupcami,

preto ústavný súd postup pri rozhodovaní o trovách konania nepovažuje za právne zložitý. Skutkovo musí v každom prípade vychádzať len z obsahu spisu. Na základe uvedeného rozhodovanie o trovách konania zásadne nemožno považovať za postup všeobecného súdu, ktorý by vykazoval osobitnú náročnosť. Rozhodovanie o trovách konania je rutinnou záležitosťou každodennej praxe súdov a vylučuje tým možnosť, pre ktorú by vznikol dôvod pre výrazné predĺženie napadnutého konania.

18. V konaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na prietáhoch konania podieľa osoba, ktorá podala sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

19. V danom prípade ústavný súd konštatuje, že v správaní sťažovateľa nevzhladol žiadnu okolnosť, na základe ktorej by mu mohol byť pričítaný podiel na veci, v akom sa nachádzala v čase podania ústavnej sťažnosti. Naopak, sťažovateľ v napadnutom konaní vystupoval aktívne. Podal sťažnosť predsedovi súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov [(ďalej len zákon č. 757/2004 Z. z.); sťažnosť podaná 20. augusta 2015 a 5. decembra 2018, pozn.] a opakovane požiadal okresný súd aj o vydanie rozhodnutia o trovách konania (žiadosť z 18. júna 2018 a zo 4. apríla 2019, pozn.).

20. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní.

20.1 Ústavný súd považuje za dôležité najskôr poukázať na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, konkrétne na jeho rozsudok v prípade Čičmanec proti Slovenskej republike (rozsudok z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11), ktorým EŠLP rozhodol okrem iného aj o tom, že dĺžka konania napadnutého sťažnosťou nespĺňala požiadavku primeranej lehoty podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (a to aj napriek skutočnosti, že toto konanie v čase podania ústavnej sťažnosti prebiehalo podobne ako v tomto prípade už len vo fáze týkajúcej sa trov konania). Európsky súd pre ľudské práva totiž v bode 50 uvedeného rozsudku konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky stupne konania týkajúce sa

rozhodovania o občianskych právach a záväzkoch vrátane konania nasledujúceho po rozsudku v merite veci (čo zahŕňa teda aj fázu konania týkajúcu sa trov) boli rozhodnuté v primeranej lehote. Zároveň EŠLP v bode 46 uvedeného rozsudku uviedol, že na účely čl. 35 ods. 1 dohovoru je súčasne potrebné formulovať ústavnú sťažnosť takým spôsobom, ktorý umožní ústavnému súdu preskúmať celkovú dĺžku namietaného konania.

20.2 Ústavný súd konštatuje, že okresný súd od momentu nadobudnutia právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku, ktorým sa rozhodlo v napadnutom konaní vo veci samej, mal postupovať podľa vtedy platného Občianskeho súdneho poriadku, v zmysle ktorého mal o trovách konania rozhodnúť najneskôr do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku. Keďže si túto povinnosť okresný súd nesplnil, sťažovateľ 20. augusta 2015 podal sťažnosť predsedovi súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z., ktorá splnila svoj účel, keďže okresný súd o trovách konania rozhodol 18. septembra 2015 uznesením č. k. 13 C 269/2009-634. Proti uvedenému uzneseniu o trovách konania podal sťažovateľ (žalobca) odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd ako súd odvolací uznesením č. k. 2Co/374/2015-656 z 31. januára 2017 tak, že v odvolaní napadnutej časti uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a v rozsahu zrušenia mu vec vrátil na ďalšie konanie. Po vrátení spisu z odvolacieho súdu na súd prvej inštancie 11. apríla 2017 bol okresný súd nečinný po dobu 14 mesiacov, keďže o nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP až 30. novembra 2018 (uznesenie č. k. 13 C 269/2009-663 nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 2. marca 2019, pozn.). V čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti bolo rozhodnuté o výške náhrady trov konania uznesením okresného súdu č. k. 13 C 269/2009-676 zo 7. októbra 2019.

V.

Záverý ústavného súdu

21. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd v napadnutom konaní v časti, ktorá sa týkala rozhodovania o náhrade trov konania, bol opakovane bezdôvodne nečinný v období od 3. novembra 2014 do 18. septembra 2015 (nečinnosť v trvaní 10 mesiacov), od 11. apríla 2017 do 30. novembra 2018 (nečinnosť v trvaní 1 roka a 6 mesiacov) a následne od 2. marca 2019 do 7. októbra 2019 (nečinnosť v trvaní takmer 7 mesiacov).

21.1 V kontexte celkovej dĺžky napadnutého konania ústavný súd uvádza, že nie je ústavne udržateľnou akceptácia skutočnosti, že všeobecný súd o trovách konania rozhodol až po viac ako 5 rokoch od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

21.2 Okresný súd mal najprv postupovať podľa ustanovení § 151 ods. 1, resp. § 151 ods. 3 OSP, a teda rozhodnúť o trovách konania najneskôr do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (v konkrétnom prípade sťažovateľa do 5. novembra 2014, pozn.). Keďže v priebehu rozhodovania o trovách konania (po odvolaní žalobcu proti pôvodnému uzneseniu o trovách konania rozhodol odvolací súd uznesením č. k. 2 Co 374/2015-656 z 31. januára 2017, pozn.) nadobudol účinnosť nový procesný predpis, ďalší postup okresného súdu musel rešpektovať dve samostatné fázy rozhodovania o trovách konania – a teda podľa § 262 ods. 1 CSP rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania a v bezprostrednej nadväznosti rozhodnúť podľa § 262 ods. 2 o výške náhrady trov konania. Aj keď ústavný súd vzal do úvahy uvedenú dvojfázovosť rozhodovacieho procesu na úrovni súdu prvej inštancie, ktorá môže spôsobiť určitý časový odstup vo vzájomnej nadväznosti spomínaných rozhodnutí, nemožno ospravedlniť fakt, že žalobca ako úspešná strana v spore nemá o trovách konania relevantné rozhodnutie ani po viac ako 2 rokoch od vrátenia veci odvolacím súdom súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

21.3 Nie je možné ponechať bez povšimnutia aj tú skutočnosť, že okresný súd konal nesústreďene, keď uznesením č. k. 13 C 269/2009-634 z 18. septembra 2015 rozhodol ako súd prvej inštancie o trovách konania tak, že odvolací súd pristúpil k zrušeniu jeho rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, v dôsledku čoho sa okresný súd musel zaoberať opätovne tou istou otázkou a postupovať súc viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

22. Ústavný súd uzatvára, že po podaní ústavnej sťažnosti sťažovateľom sa rozhodovanie okresného súdu prenieslo do fázy rozhodovania o výške náhrady trov konania samostatným uznesením podľa § 262 ods. 2 CSP, ktoré bolo vyšším súdnym úradníkom vydané 7. októbra 2019 a hoci dosiaľ nenadobudlo právoplatnosť (aktuálne prebieha doručovanie uznesenia stranám sporu, pozn.), okresný súd v rámci svojich dispozícií vykonal všetky kroky na dosiahnutie právnej istoty sťažovateľa.

VI.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

23. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

24. Hoci ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené (bod 1 výroku nálezu), ústavný súd vo výroku tohto nálezu v tomto štádiu konania neprikázal, aby okresný súd vo veci konal bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy. Reflektoval tak na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti bolo napadnuté konanie v časti rozhodovania o náhrade trov konania skončené, a hoci nie právoplatne (aktuálne prebieha doručovanie rozhodnutia stranám sporu, pozn. ústavného súdu), okresný súd v rámci svojich dispozícií vykonal všetky kroky na dosiahnutie právnej istoty sťažovateľa.

25. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

26. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

27. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 1 000 €. Svoj návrh na priznanie finančného zadosťučinenia zdôvodnil tým, že táto suma zohľadňuje dĺžku zbytočných prietahov v konaní, ako aj s nimi spojenú ujmu, ktorá sťažovateľovi vznikla, a považuje danú sumu za primeranú, prihliadnuc na stratu času a sťažovateľom vynaložené prostriedky v napadnutom konaní.

28. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy, avšak suma požadovaná sťažovateľom nie je primeraná okolnostiam prípadu. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

29. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 13 C 269/2009 v časti týkajúcej sa rozhodovania o trovách konania, berúc do úvahy, že rozhodovanie prebiehalo na dvoch inštanciách sústavy všeobecných súdov, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € za primerané (bod 2 výroku nálezu) a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa nevyhoviel (bod 4 výroku nálezu).

VII.

Trovy konania

30. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

31. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2018, ktorá bola 980 €.

32. Ústavný súd priznal úhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky

Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) právnemu zástupcovi sťažovateľa. Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2019 (2 x 163,33 €) spolu s režijným paušálom (2 x 9,80 €) predstavuje sumu 346,26 €, ku ktorej je potrebné pripočítať 20 % DPH, ktorej je právny zástupca sťažovateľa platiteľom (§ 18 ods. 3 vyhlášky). Trovy právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom tak predstavujú sumu 415,51 € vrátane 20 % DPH.

33. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. Ladislava Lukáča, Hlavná 17, Prešov, v lehote uvedenej v bode 3 výroku tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

34. Vzhľadom na čl.133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezou uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu